

Wezenlijk vergroeid met natuur en cultuur van Drenthe

■ Tijdens snuustertochten vind je altijd iets van je gading

Dwalen door het Drentse landschap. Sinds hij in 1982 in Drenthe kwam wonen en ging werken in Veldstudiecentrum Orvelte, snuustert Jan van Ginkel (1954) wat af in onze provincie. Rondkijken en altijd wel wat vinden, open staan voor de geschiedenis die in het landschap is te lezen.

De foto maakte ik op 30 juni 2013 tijdens het Festival van het Landschap in Orvelte. Jan van Ginkel verkleed als Waggeljan, een historische figuur die jeneverbessen verzamelde voor apothekers en jeneverstokerijen. In het Drents heten jeneverbesstruiken waggelbossies. Jan is een van de oprichters van het Jeneverbesgilde in 2004. Want het dreigde niet goed te gaan met de oerdrentse struiken die als boetelingen op de heuvels van onder meer het Mantingerzand staan. Herstelplannen waren noodzakelijk. Het gaat al beter met de jeneverbes, met name met de verjonging. Nu ligt het onlangs in Orvelte gepresenteerde boek van Jan van Ginkel bij de boekhandel: Snuustern in Drenthe's natuur en cultuur, een rijk

geïllustreerde uitgave van Stichting Het Drentse Boek. Een uitspraak van de Amerikaanse natuuronderzoeker en dichter Henry David Thoreau (1817-1862) werd het motto van Jan van Ginkel: "Het is het huwelijks van de ziel met de natuur die het brein vruchtbaar maakt en geboorte geeft aan de verbeelding." Je wezen is verbonden met de natuur, althans als je niet dagelijks bezig bent met alleen maar materiële zaken. Thoreau leefde twee jaar in een hut in de natuur en schreef daarover het boek *Walden or Life in the Woods* (1854). Jan van Ginkel verwijst naar Frederik van Eeden (1860-1932) die in 1887 bij Bussum de kolonie Walden stichtte. Van Eeden werd bekend door zijn boek *De kleine Johannes* en het ge-

Jan van Ginkel verkleed als Waggeljan. Hero Moorlag

dicht *De witte waterlelie*: "Ik heb de witte waterlelie lief, daar die zoo blank is en zoo stil haar kroon uitplooit in 't licht. Rijzend uit donker-koelen vijvergrond, heeft zij het licht gevonden en ontsloot toen blij het gouden hart. Nu rust zij peinzend op het watervlak en wenscht niet meer..." Het gedicht staat voor bewondering, verwondering en verbeelding. Het gaat om je gevoel over alles wat je op je pad in de natuur tegenkomt en je hart raakt. Dat gevoel zie je terug in het boek van Jan van Ginkel. Zijn vrouw Mieke, dochter, kleinkinderen of vrienden vergezellen hem. Hij deelt zijn verwondering over alles wat hij ziet in het boek met ons. Wandel mee, geniet en verwonder je!

Adders, bijen, vlinders en vogels

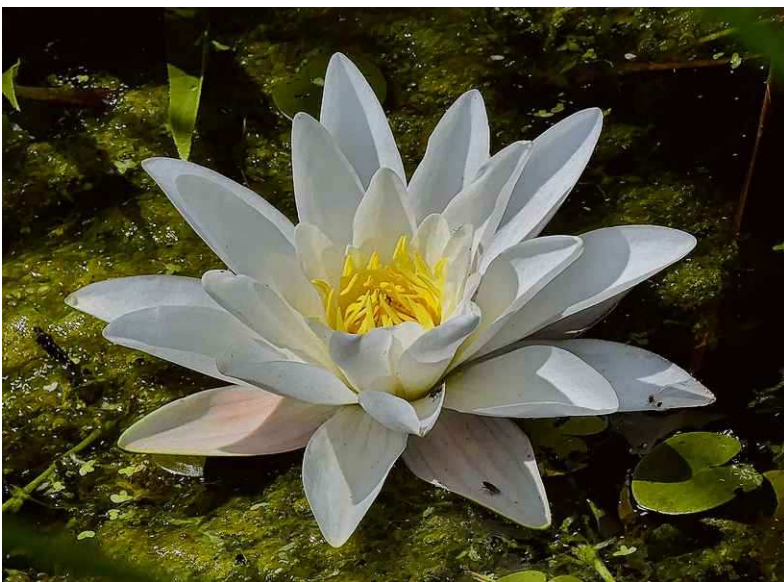
Het spreekt voor zich dat Jan van Ginkel de zorg deelt over de afname van insecten. Hij is een van de Natuurspotters in Heel Drenthe Zoemt, opgezet door Natuur- en Milieufederatie Drenthe. Bezoek

die site eens. Maar dan ziet hij wat er wél is: de hommels van natuurgebied Het Halkenbroek bij Elp, de wilde bijen in de heuvels van de Benderse Berg in het Dwingelderveld, het belang van bijen te zien in het wapen van Hoogeveen, de botterklip (citraenvlinder) in het gedicht van Roel Reijntjes, het oranjetipje en het landkaartje. In de bossen vindt hij eekhoorn en egel en schrijft het lange gedicht *De Eekhoorn en de Egel*, geïllustreerd door kunstenaar Siemen Dijkstra. Prachtig! Hij vertelt over het hachelijke leven van hazen op Rheebruggen, haozehaar in de klompen ("wel haozehaar in de kompen hef, kan hard lopen"), luidruchtige ganzen in de herfst, de historie van de ganzenmarkt in Coevorden en waar komen de namen weeppen (hop, vogel) voor Orvelters, oelen, muggen en doevies voor andere inwoners van Drentse dorpen vandaan. De familie Van Ginkel woont aan het Oranjekanaal, dichtbij het Orvel-

terzand. In 1982 woonden ze in Dwingeloo en daar zag Jan zijn eerste adder. Hij beschrijft hoe men vroeger over deze slang dacht. Ree, oioevaar, lijsters, koe-koek, Kieviten en de Kerssies, scholekster, nachtzwaluw, libellen, kikkers en de wolf in Drenthe, ja, noem het maar op, alle natuurleven komt aanbod. Voor mij was kunstwerk Drents Onderonsje een eye-opener. Had er nog nooit van gehoord. Het is een reuzen steensculptuur aan het fietspad van Wezuperbrug naar De Kiel. De keien liggen in een heideveld, een restant van het Ellertsveld. Het kunstwerk is gemaakt door de Amsterdamse kunstenaar Ton Kalle. Jan van Ginkel: "Dit soort plekjes zindert van de geschiedenis en het leven en vertelt een eigen verhaal." ■

► Snuustern in Drenthe's natuur en cultuur, Het Drentse Boek, ISBN 9 789065 092519

Hero Moorlag

De witte waterlelie van Frederik van Eeden. Hero Moorlag

Hoe groener, des te beter voor onze gezondheid en ons welzijn

Inmiddels zijn we alweer over de helft van de een-na-laatste maand van het jaar beland. De maand waarin de herfst definitief zijn intrede doet en we ons al bijna kunnen voorbereiden op de jaarwisseling. Het jaar 2020 was een bijzonder en uitzonderlijk jaar. Toch ging dit jaar net zo snel voorbij als andere jaren. Een jaar waarin we, weliswaar noodgedwongen, zoveel mogelijk in de eigen provincie bleven. Dat dichtbij huis blijven is in Drenthe echter wat minder erg dan in een dichtbevolkte regio als Zuid-Holland. Niet alleen omdat we hier nog de ruimte hebben, maar zeker ook omdat we veel groen in onze omgeving hebben. In de jaren 80 van de vorige eeuw werd voor het eerst de relatie tussen groen en gezondheid onderzocht. De resultaten van dat onderzoek waren zo opmerkelijk dat toptijdschrift *Science* er ruimte voor inruimde. Dat was in 1984.

De Amerikaanse onderzoeker Roger Ulrich had in de voorgaande jaren onderzoek gedaan naar het herstel van patiënten na een galblaasoperatie. Uit zijn onderzoek bleek dat patiënten die na hun operatie uitzicht hadden op de natuur sneller herstelden dan patiënten die op een stenen muur uitkeken en dat zij ook minder pijnstilling nodig hadden. Zijn studie was het startschot voor vele onderzoeken naar de helende werking van de natuur. Wereldwijd wordt er inmiddels onderzoek naar gedaan.

Natuurlijke begroeiing

De gezonde effecten van groen worden steeds beter aangetoond en onderbouwd. Uit onderzoek blijkt dat mensen zich door meer groen in hun omgeving mentaal en fysiek beter voelen. Juist in de tijd waarin we nu leven is een goede mentale en fysieke condi-

Drouwenerzand, uitermate geschikt voor een wandeling.

Paulien Zomer

tie belangrijk. Vorige week publiceerde Wageningen Universiteit een artikel over een groot Nederlands burgeronderzoek van Wageningen Environmental Re-

search. De resultaten van dat onderzoek laten zien dat Nederlanders zich aan de kust en in gebieden met lage natuurlijke begroeiing, zoals heide, gelukkiger

voelen dan in (recreatie)parken en het agrarische gebied. Dit betekent dat het bevorderen van bezoeken aan meer natuurlijke gebieden buiten de stad een middel kan zijn om het mentale welzijn van de bevolking te vergroten. In Drenthe hebben wij niet te klagen over de hoeveelheid groen en gebieden met lage natuurlijke begroeiing. Uit ander onderzoek is al bekend dat hoe vaak men een groengebied bezoekt er ook toe doet. Hoe vaker, hoe blijvender het effect van het groen op het welzijn van de mens. Dus wat let je? Trek dit weekeinde je wandelschoenen aan en ga op zoek naar groen in jouw omgeving! ■

► Op zoek naar wandelsuggesties? Kijk op Eindjeomindrenthe.nl

Paulien Zomer, Stichting Het Drentse Landschap